"Ο ΝΟΥΜΑΣ,,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα δρ. 5.— Γιὰ τὶς Ἐπαρχίες δρ. 7. Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ δρ. χρ. 10.

Γιὰ τὶς ἐπαρχίες δεχόμαστε καὶ τρίμηνες (2 δρ. τὴν τριμηνία) συντρομές.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητὴς ἂ δὶ στείλει μπροστὰ τὴ συντρομή του.

10 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιόσκια (Σύνταγμα, Ὀμόνοια, Ἐθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλή, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδεροδρόμου (Ὀμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα α' Ἑστίας» Γ Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλή).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Βούργαροι καὶ Ρωμιοὶ διπλωμάτες— Ἐντὸς ἢ ἐκτός ;—Τὸ φοιτητικὸ συλλαλητήριο— Ὁ Παπαμικρόπουλος—Οἱ ἔνορκοι.

Ο ΕΥΚΟΛΟΣ πατριωτισμὸς τῆς φημεριδογραφίας καὶ τῶν καφενέδων, ὁ πατριωτισμὸς τῆς ρούγας μ' ἄλλα λόγια, βρῆκε πάλι τὴν εὐκαιρία νὰ ξεφαντώσει τοῦτες τὶς μέρες μὲ τὴν Ἱστορία τοῦ Ρίζωφ, ποὺ τονὲ διόρισε ὧῶ ἡ Βουργαρικὴ Κυβέρνηση διπλωματικό της πράχτορα καὶ ποὺ ὅσο κι ἂν εἶναι διπλωμάτης δὲν παύει νἆναι καὶ Βούργαρος κομιτατζῆς.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση, φωνάξανε, ἔπρεπε νὰ μὴ δεχτεῖ τὸ διορισμό του. Ἡ Ἑλλ. Κυβέρνηση πρόδωσε. Ἡ Ἑλλ. Κυβέρνηση πρέπει νὰ πέσει. Ἡ Ἑλλ. Κυβέρνηση (δὲν τὸ εἴπανε αὐτό, μὰ μᾶς ἀφίσανε νὰν τὸ νιώσουμε, μὲ τὶς ἀκρισίες ποὺ γράψανε) πρέπει στὴν ἀνάγκη νὰ κηρύξει καὶ τὸν πόλεμο στὴ Βουργαρία ! Τοῦ κάκου ἕνας γνωστικὸς Ρωμιός, ὁ Κουμαριανός, ποὺ δημοσιογράφησε χρόνια στὴ Βουργαρία καὶ βρίσκεται κι αὐτὸς πρόσφυγας τώρα ἐδῶ, τοῦ κάκου μὲ κάπιο ἄρθρο του μᾶς βεβαίωσε πὼς ὅλοι σήμερα στὴ Βουργαρία εἶναι κομιτατζῆδες, ἀπὸ τὸν Ἡγεμόνα ἴσαμε τὸ τελευταῖο χαμάλι) Ὁ πατριωτισμὸς τῆς ρούγας δὲν τὰ ἄκουσε, γιατὶ ποτὲ ὁ τέτιος πατριωτισμὸς δὲν ἀκούει τὴ λογική. Καὶ οἱ φωνὲς καὶ οἱ βρισιὲς καὶ τὰ βογγητὰ ξακολουθήσανε.

Αὐτοὶ οἱ κ. κ. πατριῶτες θὰ μᾶς δώσουν τὴν αἰτία νὰ ζουλέψουμε καὶ νὰ μακαρίσουμε τὴ Βουργαρία ποὺ τἀξιώθηκε νἆχει κομιτατζῆδες τοὺς διπλωμάτες της, ἐνῶ ἡ πατρίδα μας ξακολουθεῖ νἆχει ἀκόμα νεροκολοκύθες γιὰ διπλωμάτες. Κι ἀντὶ νὰ γιομίζουμε τὸν ἀέρα μὲ βρισιὲς καὶ μὲ ἀνησίες, πατριωτικώτερο εἶναι νὰ παρακαλέσουμε τὸ μεγαλοδύναμο νὰ μᾶς δώσει τέτιους διπλωμάτες σὰν τὸ Ρίζωφ, δηλ. διπλωμάτες κομιτατζῆδες, κι ἂς μὴ μᾶς τοὺς δέχουνται σὲ καμιὰ Ἀθήνη.

*

ΕΝΤΟΣ ἢ ἐκτός ; Νὰ ἡ πολιτικὴ κωμωδία τῆς περασμένης βδομάδας. Δηλ. θὰ παραιτηθεῖ ὁ Σιμόπουλος μέσα στὴ Βουλὴ ἢ ἔξω ἀπὸ τὴ Βουλή ; Μπορεῖ καὶ νὰ μὴν παραιτηθεῖ καθόλου ὁ Σιμόπουλος, μὰ πάντα ἡ κωμωδία τῆς παραίτησής του, ποὺ βάσταξε τριάντα μέρες καὶ τριάντα νύχτες θὰ μείνει ὡς τὸ χαρακτηριστικώτερο σημάδι τῆς ἐλεεινῆς μας πολιτικῆς κατάστασης.

*

ΕΙΤΑΝΕ νὰ γίνει καὶ φοιτητικὸ συλλαλητήριο γιὰ τὸ Ριζῶφ, μὰ δὲν ἔγινε. Τόσο τὸ χερότερο. Ἡ φοιτητεριά μας ἔχει ἀνακατευτεῖ ὡς τώρα σ' ὅλα τὰ ζητήματα, ἐσωτερικὰ κ' ἐξωτερικά, καὶ μόνο τὰ διπλωματικὰ ζητήματα δὲν καταπιάστηκε ἀκόμα. Ἔπρεπε νὰν τὰ καταπιαστεῖ κι αὐτὰ γιὰ νὰ βλέπαμε πὼς θὰν τὰ κατάφαρνε. Μὲ τὸ συλλαλητήριο αὐτό, μπορεῖ νὰ πεῖ κανείς, θὰ ξεταζότανε ἡ φοιτηταριά μας καὶ στὸ «Διεθνὲς δίκαιο».

*

Σ' ΟΧΤΩ χρονάκια καταδικάστηκε προχτὲς ἀπὸ τὸ Κακουργοδικεῖο ὁ Παπαμικρόπουλος γιατὶ ἔρηξε πέρσι μιὰ μπόμπα στὴ Βουλὴ μὲ τὴν καλὴ πρόθεση νὰ τινάξει τοὺς πατέρες τοῦ Ἔθνους στὸν ἀέρα. Ἡ ποινὴ κρίθηκε βαριὰ ἀπὸ τὸν κόσμο. Ἐμεῖς, τὸ ἐναντίο, τὴ βρίσκουμε παραπολὺ ἀλαφριά, ἀφοῦ ἡ μπόμπα δὲν ἔπιασε. Ἂν ἔπιανε ἡ μπόμπα τότε, φυσικὰ τὰ ὀχτὼ χρόνια θἄτανε ποινὴ βαρύτατη

*

ΟΙ ΕΝΟΡΚΟΙ, λέει, φανήκανε τόσο ἄγριοι γιὰ νὰ χτυπήσουν τὸ κακὸ αὐτό, πρὶν ἀκόμα γεννηθεῖ στὸν τόπο μας. Οἱ ἔνορκοι ὅλοι στὴ δίκη τοῦ Παπαμικρόπουλου εἴντουσαν τραπεζίτες, ἔμποροι κλπ., δηλ. νοικοκυραῖοι ποὺ κοιτάζουν τὶς δουλίτσες τους καὶ ποὺ τὸ «καθεστὼς» τους βοηθάει νὰν τὶς κοιτάζουν μὲ τὴν ἄνεσή τους. Γιατὶ λοιπὸν κι αὐτοὶ νὰ μὴν τὸ προστατέψουν τὸ τέτιο «καθεστώς ;»

ΓΙΑ ΕΝΑ ΚΟΙΝΟ ΚΑΙ ΓΙΑ ΕΝΑ ΔΡΑΜΑ

«Εἶναι κάποιοι κοινωνικοὶ νόμοι, ἀπὸ τὴν ἱστορία ἢ ἀπὸ τὴ φύση βαλμένοι, ἀδιάφορο, κάποιοι νόμοι, ποὺ λειτουργοῦνε σὰ φυσικοί, γιατί κι αὐτοὶ δὲν κρέμουνται ἀπὸ τὴ θέληση τοῦ ἀτόμου· κι αὐτοὶ μᾶς λένε, ἀνάμεσα στἄλλα, πὼς ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔρχεται γιὰ νὰ περάσῃ τὴ ζωή του ἀφέντης τῆς μοναξιᾶς. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὑποταχτικὸς τῆς συντροφιᾶς· ὁ ἄνθρωπος γιὰ νἀφεντέψῃ πρέπει νὰ ὑποταχτῇ στὸ νόμο ποὺ μᾶς κυβερνᾷ. Αὐτὸς εἶναι καὶ τοῦ καλλιτέχνη ὁ δράμος ἀνίσως καὶ ἡ μοῖρα του γιὰ μεγάλα τὸν δρίζει. Πρέπει νὰ ξαπολύσῃ τὸ ἐγώ του μέσα στὰ ἐγώ τῶν ἄλλων, κι' ὄχι μονάχα νὰ τοῦ φτάνῃ πὼς δίνει στοὺς ἄλλους μιὰν ὑψηλὴ συγκίνηση μιᾶς στιγμῆς, μὰ νὰ γίνῃ τὸργάνο μιᾶς ἀλήθειας, ποὺ χρησιμεύει σὲ κάποια κοινωνικὴ προκοπή, γενική, πέρ' ἀπ' τὸ ἐγώ του».

Μ' αὐτὰ τὰ λόγια μᾶς δρίζει ὁ Παλαμᾶς τὴ θέση τοῦ ποιητῆ στὴν κοινωνία. Καὶ πράγματι ἡ ἱστορία τῆς φιλολογίας μᾶς λέει πὼς οἱ ποιηταὶ στάθηκαν πάντα ἀπόστολοι ἢ προφήτες μιᾶς κοινωνικῆς ἰδέας. Τὰ ποιητικὰ ἔργα, ὅσα ἀξίζουν τὄνομα, ἀγγίζουν πάντα καὶ κινοῦν κοινωνικὰ ζητήματα, εἴτε τὸ θέλει ὁ ποιητὴς ἢ ὄχι. Αὐτοῦ σμίγει μὲ τὸ φιλόσοφο. Συνειδητὰ ἢ ἀσυνείδητα, ὅπως κ'ἐκεῖνος, γίνεται ὁ ἀπολογητὴς ἢ ὁ πολέμιος τοῦ καθεστῶτος· ὅσο ὁ κοινωνικὸς ἀγώνας στρέφεται πάντα στὴ συντήρηση ἢ στὴν ἀνατροπή του, ἀναγκαῖα κι ὁ ποιητὴς βοηθᾷ ἢ τὄνα ἢ τἄλλο. Εἴτε τὸ θέλει εἴτε δὲν τὸ θέλει, ἢ δείχνει τὴν ἰδέα του φανερὰ εἴτε τὴν κρύβει, αὐτὴ ξεβγαίνει ἀπὸ τὸ ἔργο του. Κ' ἐκεῖ ἀκόμα πού, καθὼς λ. χ. στὰ τελευταῖα δράματα τοῦ Ἴψεν, ὁ ποιητὴς θωρακώνεται πίσω ἀπὸ μιὰν ἀπρόσωπη αὐστηρὴ ἀμεροληψία, ποὺ μᾶς προβάλλεται ἕνα πρόβλημα, χωρὶς οὔτε μιὰ νύξη γιὰ τὴν τελική του λύση, τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι τὸ αὐτό. Ἡ κοινωνία μόνη της δίνει τὴ λύση του μὲ τὴν ἐξέλιξή της ἡ ἰδέα μᾶς δείχνει τὴ διεύθυσή της μὲ τὴν ἔκταση ποὺ παίρνει στὴ ζωή, ἀπ'τῆς ὁποίας τὰ σπλάχνα βγῆκε. Γιατὶ ἡ ἰδέα δὲν εἶναι κάτι τι αὐθόπαρκτο, ἀλλὰ ἡ ἀντανάκλαση τῆς πραγματικότητας στὸ πνεῦμα τοῦ ποιητῆ, ποὺ αὐτός, εἴτε μὲ τὸ προφητικό του ἔνστικτο, εἴτε μὲ τὴ θετική του σκέψη, τὴν ἀντελήφθη πρὶν ἐκείνη δείξῃ ἀκόμη φανερὰ τὴν ὕπαρξή της στὴ ζωή, στὴν κοινωνία. Αὐτὴ εἶναι ἡ δύναμη τοῦ ποιητῆ, ἡ θέση του, ἡ δράση του στὴν κοινωνία, νὰ «ὁσφραίνεται», νὰ προαισθάνεται τί κλώθεται μὲς τὸν κοινωνικὸν ἀέρα· ἕναν ἀγῶνα, μιὰ ἀνατροπή, ποὺ κρυφοκαίει στὸ ἔθνος του, στὴν κοινωνία, ὁ ποιητὴς– φιλόσοφος τὴν ἐνσαρκόνει μὲς τὴ σκέψη του, στὰ φτερὰ τῶν στίχων του, μὲς τὶς σκηνὲς τοῦ δράματός του· σκορπᾷ τὸ σπόρο τους καὶ τὰ ζιζάνια στὸ περιβάλλον, ἀπ' τὸποῖο τὰ μάζεψε μὲ τὸ προορατικό του, δίχως ἄλλος νὰ τὰ νιώσῃ. Ἔτσι ἐκπληρόνει τὸν προορισμό του, γινόμενος σταθμὸς στὴν προκοπὴ τῆς κοινωνίας ἔτσι οἱ Σίλλερ καὶ οἱ Φίχτε γίνονται ἐλευθε-

---

κάπιο μεγάλο καὶ ἱερὸ σκοπὸ καὶ θέλεις νὰ πιτύχεις.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Βέβαια. Ὄχι ὅμως γιὰ τὸν ἑαυτό μου.

Η ΡΩΞΑΝΗ. Τὸ ξέρω. Θέλεις νὰ πιτύχεις γιὰ τοὺς ἄλλους, γιὰ νὰν τοὺς δεῖς εὐτυχισμένους, γιὰ νὰ ἱκανοποιηθεῖς στὸ τέλος καὶ σὺ ποὺ ἀφιέρωσες ὅλη τὴ ζωή σου, ὅλη τὴ δύναμή σου σ' αὐτόνε τὸ σκοπό....

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ *(πού ἀρχινάει νὰ τὴν προσέχει)*: Καλὰ ποὺ τὸ λές. Ὥστε ὁ δρόμος μου εἶναι χαραγμένος καὶ τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ μὲ βγάλει ἀπ' αὐτόνε....

Η ΡΩΞΑΝΗ. Καὶ ποιός σοῦ ζήτησε νὰ βγεῖς ἀπὸ τὸ δρόμο σου ; Νὰ λοξοδρομήσεις λίγο, σοῦ ζητάμε, γιὰ νὰ περάσεις τὸ χαντάκι ποὺ βρίσκεται ἀνάμεσα. Ἔπειτα ὁ δρόμος σου πιὰ θἄναι ἴσιος καὶ δοξασμένος....

(Πάψη).

Η ΡΩΞΑΝΗ. Μένοντας ἔξω ἀπὸ τὴ Βουλή, τί κάνεις ; Τίποτα. Κανένα θετικὸ ἀποτέλεσμα δὲν μπορεῖς νὰ φέρεις. Πρέπει νὰ μπεῖς μὲ κάθε τρόπο στὴ Βουλὴ γιὰ νὰ μπορέσεις ἀπὸ κεῖ νὰ ἐφαρμώσεις τὶς ἰδέες σου, νὰ δώσεις σάρκα στ' ὄνειρό σου....

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Νἀπατήσω τὸ λαὸ γιὰ νὰ γίνω βουλευτής ;

Η ΡΩΞΑΝΗ. Ὄχι. Δὲ θὰ τὸν ἀπατήσεις. Θὰ συθηκολογήσεις μαζί του. Θὰ δεῖξεις πὼς τραδιέσαι ἀπ' αὐτόνε, γιὰ νὰ μπορέσεις ὕστερα νὰ τὸν τραβήξεις μὲ τὸ μέρος σου, νὰ τὸν ἀνυψώσεις ὅπου καὶ σὺ στέκεσαι....

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ *(στοχαστικά)*. Ἀξίζει νὰν τὴ μελετήσει κανεὶς τὴν ἰδέα σου...*(Τὸ πρόσωπο τῆς Ρωξάνης δείχνει χορά).*

(Μπαίνει ὁ ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ).

Ο ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ. Αἴ, λοιπόν ; Τὰ ταιριάξατε; Δέχεται ὁ ἀγαπημένος ὁ Δῆμος νὰ κερδίσουμε τὴν ἐκλογή ; *(Ἡ Ἀστρούλα παύει νὰ παίζει πιάνο καὶ προσέχει στὰ λόγια τους).*

Η ΡΩΞΑΝΗ *(χαρούμενα)*. Βέβαια! Βέβαια! Παραδέχτηκε !....Τὸ βρῆκε πὼς εἶναι λογικὸ νὰ μὴν τὰ πεῖ τὰ βαριὰ κεῖνα λόγια, νὰ μαλακώσει λίγο κι ἀλάκαιρο τὸ λόγο του....

Ο ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ *(τρίβοντας καὶ χτυπώντας τὶς παλάμες του)*. Μὰ τότε νὰ γιορτάσουμε ἀπὸ τώρα τὴν ἐπιτυχία ἀλάκαιρου τοῦ συδυασμοῦ μας....Τότε εἴμαστε κ' οἱ δέκα μέσα...Ζήτω ὁ Δῆμος, ζήτω !....Ἔτσι μοῦρχεται νὰ βγῶ στὸ μπαλκόνι καὶ νὰ ξεφωνήσω σὰν τρελλὸς πὼς ὁ Δῆμος δέχτηκε....

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ *(σηκώνεται ξάφνου πάνου καὶ φωνάζει ἀγριεμένα)*. Ὄχι !....Ὄχι !....Δὲ δέχτηκε τίποτα !.....Δὲν ἄκουσα νὰ δεχτεῖ τίποτα !.....Δὲν μποροῦσε νὰ δεχτεῖ τίποτα !.....Ὄχι !.....Ὄχι !....*(Φεύγει τρέχοντας. Ὁ Καλόκαρδος κ'ἡ Ρωξάνη τὴν κοιτάζουνε σαστισμένα. Ὁ Στρωτὸς κοιτάζει σκεφτικὸς τὸ πάτωμα).*

(Κλεῖνει ἡ σκηνή).

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Στὸ σπίτι τοῦ Στρατίδη, ἀπαράλλαχτα ὅπως καὶ στὸ πρῶτο μέρος. Μόνο στὰ γράμματα ποὺ βρίσκουνται κάτου ἀπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Στρωτοῦ εἶναι κολλημένη κορδέλλα ἄσπρο χαρτὶ στὴ λέξη «ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ» κ' ἔτσι διαβάζεται μοναχὰ «ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ».

Λάμπα στὴ μέση τοῦ τραπεζιοῦ, ἀναμένη, μὲ πράσινο χαρτένιο κατωφώτι.

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ *(κάθεται σὲ καρέκλα, σιμὰ στὸ μεσιανὸ τραπέζι, σκυμένη πάνου σὲ μικρὸ ὁμορφοδε-*